

Lovforslag nr. L 175. Fremsat den 8. februar 1979 af Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP), Tove Jørgensen (DKP) og Ib Nørlund (DKP)

Forslag

til

Lov om Statens Uddannelsesstøtte

Kapitel I

Lovens område

§ 1. I henhold til denne lov yder staten efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren, støtte til elever og studerende, der efter undervisningspligtens ophør gennemgår en offentligt anerkendt uddannelse i eller, efter særlige regler, uden for Danmark.

§ 2. Støtten ydes i form af stipendier og statslån, der er rentefri i uddannelsestiden og forrentede efter uddannelsens afslutning.

Stk. 2. Stipendierne ydes afhængigt af ansøgerens økonomiske forhold, mens statslånene ydes uafhængigt af disse forhold.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter regler for, i hvilket omfang der skal tages hensyn til ansøgerens og forældres indtægts- og formueforhold ved tildeling af stipendier.

Stk. 4. Statens Uddannelsesstøtte udreder stempelafgiften for statslånene. Disse forrentes efter uddannelsens afslutning med 1 pct. over den af Danmarks Nationalbank til enhver tid fastsatte diskonto.

§ 3. Til elever under 18 år ydes støtten udelukkende i form af stipendier.

Stk. 2. Til elever, der er fyldt 18 år, samt til studerende ydes støtten i form af stipendier og statslån.

Kapitel 2

Administration

§ 4. Administrationen af uddannelsesstøtten varetages af en institution under under-

visningsministeriet, Statens Uddannelsesstøtte, der ledes af en direktør.

Stk. 2. Til bistand for Statens Uddannelsesstøtte nedsættes der ved de enkelte uddannelsesinstitutioner stipendienævn, hvori repræsentanter for lærere og uddannelsessøgende skal have sæde.

§ 5. Undervisningsministeren nedsætter rådet for uddannelsesstøtten, der består af en formand og 17 andre medlemmer. Blandt medlemmerne, som beskikkes for et tidsrum af 4 år, skal der være personer med særligt kendskab til støtte til uddannelsessøgende, de uddannelsessøgendes økonomiske og sociale forhold, støttens statsfinansielle betydning samt uddannelsesforhold i almindelighed. Et antal af rådets medlemmer beskikkes efter indstilling fra de uddannelsessøgendes organisationer.

Stk. 2. Rådet har til opgave at rådgive undervisningsministeren og Statens Uddannelsesstøtte.

§ 6. Afgørelser truffet af Statens Uddannelsesstøtte kan indbringes for ankenævnet for uddannelsesstøtten, der træffer den endelige administrative afgørelse.

Stk. 2. Ankenævnet består af en dommer som formand og to andre medlemmer, der har særligt kendskab til uddannelsesstøtte. Medlemmerne beskikkes af undervisningsministeren for et tidsrum af 4 år.

§ 7. Undervisningsministeren bestemmer forretningsområdet for Statens Uddannelsesstøtte og for rådet for uddannelsesstøtten og

kan fastsætte forretningsorden for rådet og for ankenævnet.

Kapitel 3

Oplysningspligt, sanktioner og umyndiges lånoptagelser

§ 8. Uddannelsessøgende, der søger støtte, skal meddele alle oplysninger om deres økonomiske og uddannelsesmæssige forhold, som er af betydning for støttetildelingen, og om senere ændringer i disse forhold.

Stk. 2. Meddelelse om mangelfulde oplysninger om de i stk. 1 nævnte forhold, eller undlader han at give meddelelse om ændringer heri, kan Statens Uddannelsesstøtte kræve beløb, der med urette er oppebåret, tilbagebetalt. Statens Uddannelsesstøtte kan endvidere bestemme, at den pågældende i en vis periode eller for stedse skal være udelukket fra at modtage støtte. Det samme gælder, såfremt den uddannelsessøgende har overtrådt vilkår for tidligere modtaget støtte.

§ 9. Såfremt værgen for en uddannelsessøgende uden rimelig grund nægter at godkende optagelse af lån efter § 2, kan justitsministeren eller den, han bemyndiger dertil, tillade, at lånet optages.

§ 10. Kan en uddannelsessøgende ikke

opnå forældrenes tilladelse til, at skattevæsenet meddele oplysninger om disses indtægt- og formueforhold til brug for ansøgning om uddannelsesstøtte, kan Statens Uddannelsesstøtte kræve sådanne oplysninger hos skattevæsenet.

Kapitel 4

Regulering af bevillinger og støtteordningens udbygning

§ 11. Statens bevillinger til stipendier og statslån efter denne lov reguleres på de årlige bevillinger i forhold til de forventede ændringer i antallet af uddannelsessøgende og i reguleringspristallet samt forældreindkomsterne.

§ 12. Undervisningsministeren bemyndiges til på grundlag af årlige merbevillinger til uddannelsesstøtte efter denne lov at iværksætte en etapevis gennemførelse af en generel støtteordning, der sigter mod ved stipendier i fuldt omfang at dække de uddannelsessøgendes faktiske leveomkostninger.

Kapitel 5

Ikrafttrædelsesbestemmelser

§ 13. Loven træder i kraft den 1. august 1979.

Stk. 2. Lov nr. 113 af 9. april 1975 om Statens Uddannelsesstøtte ophæves.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Det foreliggende lovforslag er på enkelte undtagelser nær en uændret genfremsættelse af lovforslag nr. L 63 af 19. oktober 1977. Der henvises til Folketingstidende 1977-78, forhandlingerne, sp. 2073, tillæg A, sp. 1159 og tillæg B, sp. 967.

Lovforslaget indebærer en udvidelse af støttegruppen, idet de 16-18-årige uddannelsessøgende geninddrages under Statens Uddannelsesstøtte. Det indebærer endvidere en betydelig udvidelse af de uddannelsessøgendes muligheder for gennem primært stipendier og sekundært lavtforrentede statslån at få dækket deres leveomkostninger. Det betyder, at ordningen med statsgaranterede banklån totalt afskaffes, og at de uddannelsessøgendes behov for erhvervsarbejde mindskes.

For uddannelsessøgende, der modtager støtte efter reglerne i dette lovforslag, bortfalder ungdomsydelsen. EFG-lærlinge er ikke omfattet af lovforslaget, men det forventes, at lønnen i basisåret snarest genindføres.

Endelig indebærer lovforslaget, at støttesystemet inden for maks. en 10-årig periode udbygges til et system, der omfatter alle uddannelsessøgende efter undervisningspligtens ophør. Støttebeløbene udbygges i samme periode, så de dækker de uddannelsessøgendes leveomkostninger, og statslånene aftrappes, således at den endelige støtteform bliver stipendiestøtte. Denne sidste udbygning bør ske i takt med ændringer i skattesystemet. Ændringer som indebærer, at et mere retfærdigt skattesystem indføres.

Bemærkninger til de enkelte paragraffer

Til § 1

Paragraffen er ændret således, at den svarer til formuleringen i den gamle lov (lov nr. 262 af 4. juni 1970), dog således at ordene »mindre bemidlede« udgår.

Erfaringerne med den i 1975 gennemførte ungdomsydelse viser dels, at et absolut utilstrækkeligt antal elever modtager uddannelsesstøtte, og dels at støtten i de fleste kommuner ligger under de 7.700 kr., der i forvejen er en forringelse i forhold til de børnetilskud og den stipendiestøtte, gruppen af 16-18-årige tidligere kunne modtage.

Ordene »mindre bemidlede« fra den gamle lov er fjernet, idet staten principielt bør sikre alle økonomisk dårlig, og idet omfanget af denne bevilning må fastsættes i loven og i efterfølgende bevilninger.

Til § 2

Paragraffen er ændret således, at den medfører afskaffelse af de nuværende statsgaranterede lån, dvs. at uddannelsesstøtten ydes på to måder: (1) som stipendier, der omfatter alle uddannelsessøgende, og (2) som statslån, der er rentefri i uddannelsesstiden, og som ydes alle studerende og elever over 18 år samt udgør maksimalt 50 pct. af den opnåelige uddannelsesstøtte.

Den maksimalt opnåelige uddannelsesstøtte fastsættes, således at den dækker de uddannelsessøgendes faktiske leveomkostninger. P. t. må 30.000 kr. pr. år anses for at være absolut minimum, dog således, at der skelnes mellem unge over og under 18 år. Unge under 18 år kan således kun modtage 50 pct. af den maksimalt opnåelige uddannelsesstøtte, og denne ydes alene i form af stipendier. Lovforslaget omfatter naturligvis ikke de ordninger, der foreskrives omkring børnetilskud. Uddannelsessøgende skal kunne gennemføre deres uddannelse med born eller familie.

For alle elever og studerende over 18 år ydes stipendier alene afhængigt af ansøgerens økonomiske forhold. Unge under 18 år ydes støtte efter hensyntagen til forældrenes indtægts- og formueforhold.

Til § 3

Paragraffen er hentet fra den gamle lov og uddyber støttegrupperne, der er omtalt i § 2. Den er indføjet inden kapitlet om administration.

Til § 4

Svarer til den gældende lovs § 3.

Til § 5

Svarer til gældende lovs § 4, idet det dog konkretiseres, at de uddannelsessøgendes organisationer indstiller repræsentanter til rådet for uddannelsesstøtten.

Til § 6

Svarer til den gamle lov, hvilket indebærer, at den begrænsning af ankenævnets arbejdsområde, der er indføjet i den gældende lovs § 5, stk. 1, ophæves, således at ankenævnet kan behandle samtlige sager, der indbringes.

Til §§ 7, 8, 9 og 10

Svarer til gældende lov, §§ 7, 8, 9 og 10.

Til kapitel 4

Kapitel 4 i den gældende lov, der indeholder den tidligere lovs to kapitler om støtteordningens regulering og udbygning i ét kapitel og én paragraf, foreslås ændret til to paragraffer (lovforslaget, §§ 11 og 12).

Til § 11

Svarer til gældende lovs § 10, dog med den tilføjelse, som vedrører indkomstudviklingen i forældreindkomsten, der medtages som en størrelse, der justeres årligt, således at den svarer til den forventede indkomstudvikling. Udgangspunktet for reguleringer af forældreindtægtsgrænserne er de nuværende 94.000–154.000 kr.

Til § 12

Paragraffen vedrører støtteordningens udbygning, og formuleringen er hentet fra 1970-lovens § 12, dog med den ændring, at den tidligere formulering »i rimeligt omfang at dække de uddannelsessøgendes nødvendige leveomkostninger« er ændret til »i fuldt omfang at dække de uddannelsessøgendes faktiske leveomkostninger«. Formålet indebærer således en gradvis udbygning af uddannelsesstøtten, indtil den sikrer fuld dækning for faktiske leveomkostninger for et ungt menneske.

Endvidere indeholder tillægsformuleringen en præcisering af, at den gradvise afskaffelse af statslånene sker i sammenhæng med fuld udbygning af stipendiestøtten. En sådan gradvis omlægning af bevillingerne må finde sted inden for en fastsat tidsperiode, dog maksimalt 10 år. Samtidig hermed må der finde en øget beskatning af de højere indkomster sted, dvs. arbejdsfri indtægter, indtægter ved spekulation samt en generelt skærpet statsindkomstskat, der indeholder øget progression.